DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 12 september 2002 *

I mål C-152/00,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av L. Ström och J.-F. Pasquier, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Frankrike, inledningsvis företrädd av K. Rispal-Bellanger och C. Vasak, sedan av den sistnämnda och av G. de Bergues, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att inte fullständigt och på ett riktigt sätt införliva rådets direktiv 86/609/EEG av den 24 november 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skydd av djur

* Rättegångsspråk: franska.

som används för försök och andra vetenskapliga ändamål (EGT L 358, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 7, s. 157), särskilt vad gäller artiklarna 4, 7, 11, 12, 18 och 22,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna S. von Bahr och A. La Pergola (referent),

generaladvokat: L.A. Geelhoed,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 25 oktober 2001 av: kommissionen, företrädd av L. Ström och J.-F. Pasquier och Republiken Frankrike, företrädd av C. Isidoro och C. Chevallier, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 7 februari 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 19 april 2000, med stöd av artikel 226 EG väckt talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att inte fullständigt och på ett riktigt sätt införliva rådets direktiv 86/609/EEG av den 24 november 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skydd av djur som används för försök och andra vetenskapliga ändamål (EGT L 358, s. 1, svensk specialutgåva, område 15, volym 7, s. 157, nedan kallat direktivet), särskilt vad gäller artiklarna 4, 7, 11, 12, 18 och 22.

Tillämpliga bestämmelser och det administrativa förfarandet

2 I artikel 4 i direktivet föreskrivs följande:

"Varje medlemsstat skall se till att djurförsök där djur utnyttjas som är att anse som utrotningshotade i enlighet med bilaga 1 i konventionen om internationell handel med utrotningshotade vilda djur och växter och bilaga C, del I i förordning (EEG) nr 3626/82 [EGT L 384, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 60] tillåts endast på villkor att de står i överensstämmelse med den förordningen och att avsikten med försöken är

— forskning i syfte att bevara den berörda arten, eller

— tillgodoseendet av viktiga biomedicinska syften där den arten i rena undantagsfall visar sig vara den enda som kan användas för dessa ändamål."

3 I artikel 7.3 i direktivet föreskrivs följande:

"När ett försök skall genomföras bör valet av djurart noga övervägas och om så krävs förklaras för myndigheten. Vid valet av försöksmodeller skall väljas de som kräver minsta antalet djur, som tar i anspråk djur med den lägsta graden av neurofysiologisk känslighet, som förorsakar minst smärta, lidande, ångest eller bestående men och som har de största utsikterna att ge tillfredsställande resultat.

Försök på djur som infångats i naturen får inte utföras annat än när försök på andra djur inte skulle vara tillfyllest för att uppnå syftena med försöket."

4 I artikel 11 i direktivet föreskrivs följande:

"Oavsett övriga bestämmelser i detta direktiv kan myndigheten, om syftet med försöket kräver det, tillåta att det berörda djuret släpps fritt, under förutsättning att den övertygat sig om att största möjliga ansträngningar gjorts för att sörja för

djurets välbefinnande och förutsatt att dess hälsotillstånd tillåter det och det inte utgör någon fara för folkhälsan eller miljön."

5 Artikel 12.2 i direktivet har följande lydelse:

"Om ett djur skall användas till försök under vilka det kommer att eller kan förväntas få starka smärtor som förväntas bli långvariga, måste en särskild motiverad anmälan lämnas in om försöket och dess berättigande till myndigheten eller detta i särskild ordning godkännas av myndigheten. Myndigheten skall vidta lämpliga rättsliga eller administrativa åtgärder om den inte anser att försöket är av tillräcklig vikt för att tillgodose de grundläggande behoven hos människor eller djur."

6 I artikel 18 i direktivet anges följande:

"1. Varje hund, katt eller primat (annan än människa) på en uppfödnings-, leverans- eller användaranläggning skall, innan den är avvänd, ges en individuell identifieringsmarkering på det minst möjligt smärtsamma sättet, utom i de fall som avses i punkt 3.

...

3. När en hund, katt eller primat (annan än människa) före avvänjningen överförs från en anläggning som avses under punkt 1 till en annan och det av praktiska skäl inte är möjligt att märka den dessförinnan skall en fullständig journal föras av mottagaranläggningen, med särskilt angivande av djurets moder intill dess att märkningen av djuret kan företas.

..."

7 I artikel 22.1 i direktivet föreskrivs följande:

"För att undvika onödig dubblering av försök i syfte att uppfylla nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning som rör hälsa och säkerhet skall medlemsstaterna i största möjliga utsträckning godkänna data som härrör från försök som utförts inom en annan medlemsstats territorium såvida inte ytterligare prövningar krävs till skydd för folkhälsa och säkerhet."

8 Enligt artikel 25.1 i direktivet skulle medlemsstaterna ha antagit de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet före den 24 november 1989 och genast ha underrättat kommissionen om detta.

9 De franska myndigheterna har underrättat kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att införliva direktivet, nämligen, för det första, dekret nr 87-848 av den 19 oktober 1987, vilket antagits för tillämpning av artikel 454 i code pénal (strafflagen) och artikel 276 tredje stycket i code rural (landsbygdslagen) och

vilket avser försök på djur (JORF av den 20 oktober 1987, s. 12246), för det andra, tre interministeriella kungörelser av den 19 april 1988, vilka antagits med stöd av nämnda dekret och i vilka villkoren för leverans av djur för vetenskapliga ändamål och försök till godkända laboratorier samt villkoren för beviljandet av tillstånd att genomföra djurförsök fastställs, respektive villkoren för godkännande, anläggning och drift av djurförsöksanläggningar (JORF av den 27 april 1988, s. 5607, respektive s. 5608), och för det tredje, artikel R. 5118 i code de la santé publique (lag om folkhälsa).

10 Eftersom kommissionen inte ansåg att dessa bestämmelser innebar ett riktigt och fullständigt införlivande av artiklarna 4, 7, 11, 12, 18 och 22 i direktivet, skickade denna genom en skrivelse av den 24 april 1998 en formell underrättelse till den franska regeringen och uppmanade den att inkomma med ett yttrande inom två månader.

11 I avsaknad av svar från Republiken Frankrike avgav kommissionen den 18 februari 2000 ett motiverat yttrande och uppmanade denna medlemsstat att inom två månader från delgivningen vidta nödvändiga åtgärder för att följa detta yttrande.

12 I en skrivelse av den 28 juni 1999 bestred Republiken Frankrike de anmärkningar som framförts mot denna stat i det motiverade yttrandet.

13 Eftersom kommissionen ansåg att denna medlemsstat inte hade efterkommit det motiverade yttrandet inom den föreskrivna fristen, har den väckt förevarande talan.

Prövning i sak

Inledande anmärkningar

14 Under förfarandet underrättade den franska regeringen kommissionen om dekret nr 2001-464 av den 29 maj 2001 om ändring av dekret nr 87-848 (JORF av den 31 maj 2001, s. 8682) och om en kungörelse av den 20 juni 2001 angående god laboratoriepraxis för veterinärmedicinska läkemedel (JORF av den 4 juli 2001, s. 10684) samt ingav dessa till domstolen. Den franska regeringen hänvisade dessutom i sitt svaromål till en kungörelse av den 14 mars 2000 angående god laboratoriepraxis (JORF av den 23 mars 2000, s. 4465). Enligt denna regering innebär dessa bestämmelser ett fullständigt införlivande av direktivet.

15 Domstolen erinrar i detta hänseende om att enligt fast rättspraxis skall förekomsten av ett fördragsbrott bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har angivits i det motiverade yttrandet, och domstolen skall inte beakta senare förändringar (se särskilt dom av den 18 oktober 2001 i mål C-354/99, kommissionen mot Irland, REG 2001, s. I-7657, punkt 45). Härav följer att ingen av de nationella bestämmelser som angivits i ovanstående punkt kan beaktas inom ramen för denna talan.

Huruvida artikel 4 i direktivet inte har införlivats

16 Kommissionen har i sin första anmärkning gjort gällande att Republiken Frankrike inte har införlivat artikel 4 i direktivet.

17 Den franska regeringen har bestridit denna anmärkning och därvid för det första åberopat artiklarna 5, 7 och 11 i dekret nr 87-848 i vilka det i angiven ordning föreskrivs att "[d]en som utför djurförsök skall ha beviljats ett personligt tillstånd... som kan vara generellt eller specifikt", att "[d]jur av alla arter kan användas i försök, med förbehåll för de inskränkningar som gäller i sådan lag eller författning som är tillämplig på skyddade arter...", och att "[j]ordbruksministern kan begränsa räckvidden av det begärda tillståndet eller underställa det de villkor som denne anser lämpliga...".

18 Den franska regeringen anser att det sammantagna resultatet av dessa bestämmelser är att om en forskare vill bedriva djurförsök på en sådan hotad art som avses i artikel 4 i direktivet, skall dennes tillståndsansökan ange denna omständighet och innehålla en motivering som skall visa att försöket har ett väsentligt medicinskt syfte och att den berörda arten är den enda som kan användas. Om en sådan motivering saknas skall tillstånd inte beviljas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 4.

19 I detta hänseende är det tillräckligt att dels konstatera att några sådana följder inte framgår av ordalydelsen av de nationella bestämmelserna som omnämns i punkt 17 i förevarande dom, dels erinra om att enbart administrativ praxis, som till sin art är sådan att den fritt kan ändras av myndigheten och som inte

offentliggörs i tillräcklig utsträckning, inte kan anses som ett giltigt fullgörande av den skyldighet att införliva som åvilar de medlemsstater till vilka direktiven är riktade (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Irland, punkt 28).

20 För det andra har den franska regeringen gjort gällande att de hotade arter som avses i artikel 4 i direktivet sällan uppföds i fångenskap i Frankrike, medan de krav beträffande importen av sådana arter från tredje land som uppställs i artiklarna 4 och 8 i rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EGT L 61, 1997, s. 1) är tillräckliga för att garantera det resultat som avses med denna bestämmelse.

21 Utan att det är nödvändigt att pröva räckvidden av artiklarna 4 och 8 i förordning nr 338/97, är det tillräckligt att i förevarande fall konstatera att de bestämmelserna rör import och handel med arter och de avser inte försök med sådana arter. Vad gäller det förhållandet att de skyddade arter som avses i direktivet sällan uppföds i fångenskap i Frankrike, erinrar domstolen om att eftersom en underlåtenhet att uppfylla skyldigheter som följer av en gemenskapsrättslig bestämmelse i sig utgör ett fördragsbrott saknar det betydelse att denna underlåtenhet inte har medfört några negativa följder (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Irland, punkt 34).

22 Mot denna bakgrund skall kommissionens första anmärkning anses välgrundad.

Huruvida artikel 7.3 i direktivet har införlivats på ett oriktigt sätt

23 Kommissionen har i sin andra anmärkning gjort gällande att den franska lagstiftningen inte innehåller någon bestämmelse som anger vilka kriterier som skall beaktas vid valet av försök, arter och djur och som överensstämmer med den uppräkning som görs i artikel 7.3 i direktivet.

24 Den franska regeringen har hävdat att vid prövningen av en ansökan om tillstånd att utföra försök som grundar sig på artikel 5 i dekret nr 87-848 har den behöriga myndigheten möjlighet att försäkra sig om att ansökan uppfyller de villkor som anges i artikel 7.3 i direktivet.

25 I detta hänseende är det tillräckligt att konstatera att en sådan prövning som den franska regeringen har beskrivit enbart grundas på administrativ praxis, vilket om det antas att den verkligen sker, inte, såsom det har erinrats om ovan i punkt 19 i förevarande dom, är tillräckligt för att säkerställa ett riktigt införlivande av direktivet.

26 Vad gäller artikel 7.3 andra stycket i direktivet, där det anges att försök på djur som har tillfångatagits i naturen endast är tillåtet om försök på andra djur inte är tillräckligt för försökets syfte, har den franska regeringen åberopat förekomsten av olika nationella bestämmelser av vilka det framgår att det är förbjudet att tillfångata eller bortföra, transportera eller använda olika arter av vilda djur, med förbehåll för att ett särskilt tillstånd att tillfångata eller bortföra djur kan beviljas för vetenskapliga ändamål. Enligt denna regering skall de behöriga myndigheterna vid prövningen av sådana tillståndsansökningar, mot bakgrund av den

vetenskapliga akt som skall inges till dessa myndigheter, kontrollera att bortförandet görs i forskningssyfte med avsikt att säkerställa att den berörda arten bevaras eller för ett väsentligt vetenskapligt ändamål samt att den berörda arten är lämplig för det avsedda ändamålet.

27 Det är i detta hänseende tillräckligt att konstatera att det förfarande som kortfattat har beskrivits av den franska regeringen inte utgör ett riktigt införlivande av artikel 7.3 andra stycket i direktivet. Detta förfarande berör nämligen enbart vissa djurarter som lever i frihet i naturen och omfattar enbart tillfångatagande och transport av dessa utan att omfatta försök på sådana arter. Dessutom föreskrivs inte de behöriga myndigheternas eventuella beaktande av de krav som anges i artikel 7.3, om detta antas vara fastställt, i någon tvingande bestämmelse, utan det följer enbart av administrativ praxis.

28 Mot denna bakgrund skall kommissionens andra anmärkning anses välgrundad.

Huruvida artikel 11 i direktivet inte har införlivats

29 I sin tredje anmärkning har kommissionen gjort gällande att den franska lagstiftningen inte innehåller någon bestämmelse i vilken det i enlighet med artikel 11 i direktivet föreskrivs att den behöriga myndigheten skall genomföra en kontroll av att de krav som föreskrivs i denna bestämmelse är uppfyllda innan djur som varit föremål för försök släpps fria.

30 I detta hänseende har den franska regeringen åberopat artikel 2 i dekret nr 87-848 i vilken det föreskrivs att "följande försök anses inte utgöra försök i den mening som avses i förevarande dekret:... b) försök som innebär observation av djur under sådana förhållanden som inte medför något lidande,..."

31 Vad gäller frisläppande av djur inom ramen för försök har den franska regeringen hävdat att detta är uteslutet enligt de tillämpliga nationella bestämmelserna.

32 För det första anser den franska regeringen att de vetenskapliga ändamålen för vilka djurförsök är tillåtna enligt artikel 1 i dekret nr 87-848 är av sådan art att de utesluter genomförandet av försök som kräver ett frisläppande av djur.

33 För det andra avser frisläppande i den mening som avses i artikel 11 i direktivet enbart ett återförande av djuret till sin naturliga miljö och rör således endast djur som inte är husdjur och som har bortförts från naturen. Samtliga djur som berörs av vetenskapliga försök är emellertid antingen uppfödda eller importerade, medan användningen av djur som bortförts ur den franska faunan för vetenskapliga ändamål endast förekommer i undantagsfall.

34 För det tredje följer det av artikel 13-II i lag nr 76-629 av den 10 juli 1976 om naturskydd att ett "frivilligt övergivande av husdjur eller domesticerade djur som hålls i fångenskap, med undantag för djur avsedda att främja återväxt" är straffbart.

35 För det fjärde skall tillstånd erhållas för att få tillfångata och transportera djur som bortförs från naturen. Detta gäller vissa skyddade arter i enlighet med det förfarande som beskrivs i punkt 26 i förevarande dom samt beträffande vilt i enlighet med artiklarna L. 224-8 och R 224-14 i landsbygdslagen. Enligt den franska regeringen tillser de behöriga myndigheterna i samband med beviljandet av sådana tillstånd till bortförande och transport — som även inbegriper ett kommande frisläppande — att mesta möjliga har gjorts för att garantera djurets välbefinnande enligt de villkor som anges i artikel 11 i direktivet.

36 Kommissionen har hävdat att frisläppandet av djur som används för försök inte omfattas av rättsligt bindande bestämmelser. Den anser dessutom att begreppet frisläppande i den mening som avses i direktivet är vidsträcktare än endast ett återförande av djuret till sin naturliga miljö och att nämnda begrepp bland annat kan omfatta det förhållandet att djuret inte längre ingår i ett försök på grund av att det exempelvis har återlämnats till sin ägare.

37 För att kommissionens anmärkning skall kunna prövas, måste domstolen inledningsvis precisera räckvidden av artikel 11 i direktivet.

38 Då det i denna bestämmelse anges att frisläppandet av djur kan tillåtas "om syftet med försöket kräver det" anges för det första att frisläppandet av ett djur som används för försök i den mening som avses i direktivet enbart kan tillåtas då det ingår som en del av försöket, det vill säga, såsom det framgår av artikel 2 d i direktivet, när ytterligare observationer måste göras. I motsats till vad kommissionen har anfört innebär artikel 11 således inte att frisläppanden som sker efter att ett försök har avslutats skall vara tillåtna.

39 I motsats till vad den franska regeringen har hävdat finns det vidare inte någon anledning att anse att denna bestämmelse enbart avser ett frisläppande som sker under ett pågående försök såvitt avser djur som har bortförts från sin naturliga miljö.

40 Det skall slutligen nämnas att kommissionen felaktigt har hävdat att artikel 11 i direktivet innebär en skyldighet för medlemsstaterna att anta bestämmelser som föreskriver att en angiven myndighet, på begäran av den som utför försöket, kan bevilja frisläppande av djur som används för försök när försökets berättigade syften kräver det och övriga villkor som anges i denna bestämmelse är uppfyllda.

41 I artikel 11 föreskrivs nämligen för det första att, när de stränga villkor som anges däri är uppfyllda, den behöriga myndigheten har möjlighet, men inte någon skyldighet, att bevilja tillstånd till frisläppande. För det andra kan domstolen konstatera att enligt artikel 24 i direktivet förblir medlemsstaterna fria att tillämpa eller anta strängare åtgärder för att garantera skyddet av djur som används för försöksändamål eller att kontrollera eller inskränka användningen av djur i samband med försök. Av denna sistnämnda bestämmelse följer att medlemsstaterna bland annat har rätt att förbjuda frisläppandet av djur som används vid försök, samt till och med att enbart tillåta ett sådant utsläppande, i enlighet med de villkor som anges i artikel 11 i direktivet, vad avser djur som bortförts från naturen.

42 Mot bakgrund av dessa preciseringar kan domstolen inte desto mindre konstatera att Republiken Frankrike inte har uppfyllt sina skyldigheter i det förevarande fallet. De nationella bestämmelser som denna stat har åberopat garanterar inte att frisläppandet i den mening som avses i artikel 11 i direktivet enbart är möjligt under de förhållanden som anges i denna bestämmelse. Denna bestämmelse utgör, såsom framgår av föregående punkt, ett minimiskydd som medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa till förmån för djur som används för försök i den mening som avses i direktivet.

43 I detta hänseende konstaterar domstolen för det första att artikel 2 b i dekret nr 87-848, som avser observation av djur under förhållanden som inte medför något lidande, saknar betydelse för avgörandet av denna tvist, eftersom artikel 11 i direktivet enbart avser frisläppandet av djur som används för försök i den mening som avses i artikel 2 d i direktivet, nämligen varje användning av djur för vetenskapliga ändamål som hos djuret kan vålla smärta, lidande, ångest eller bestående skada.

44 För det andra har den franska regeringen inte lämnat något stöd för sitt påstående att de vetenskapliga ändamål för vilka djurförsök tillåts enligt artikel 1 i dekret nr 87-848 skulle vara av sådan art att de inte omfattar genomförandet av försök som kräver ett frisläppande av djuret.

45 För det tredje kan det konstateras att artikel 13 i lag nr 76-629 har upphävts genom artikel 290 i lag nr 92-1336 av den 16 december 1992 om ikraftträdandet av den nya strafflagen och ändring av vissa straffrättsliga och straffprocessrättsliga bestämmelser som blivit nödvändiga på grund av detta ikraftträdande (JORF av den 23 december 1992). I detta hänseende bör det dessutom tilläggas att det frisläppande för vetenskapliga ändamål som avses i artikel 11 i direktivet inte motsvarar ett frivilligt övergivande.

46 Slutligen anser domstolen för det fjärde, av i huvudsak samma skäl som de som angavs i punkt 27 i förevarande dom, att det förhållandet att tillfångatagande och transport av vissa skyddade arter samt av vilt som bortförts från naturen kräver tillstånd inte heller kan anses utgöra ett riktigt införlivande av artikel 11 i direktivet.

47 Mot denna bakgrund skall kommissionens tredje anmärkning anses välgrundad.

Huruvida artikel 12.2 i direktivet inte har införlivats

48 Eftersom Republiken Frankrike inte har bestridit att denna bestämmelse inte har införlivats med nationell lag, skall kommissionens fjärde anmärkning anses välgrundad.

Huruvida artikel 18.1 och 18.3 i direktivet är ofullständigt införlivad

49 Kommissionen har i sin femte anmärkning gjort gällande att Republiken Frankrike på ett ofullständigt sätt har införlivat artikel 18.1 och 18.3 i direktivet angående märkning av katter, hundar och primater (annan än människa) som befinner sig på en uppfödnings-, leverans- eller användaranläggning i den mening som avses i direktivet.

50 Den franska regeringen har för det första åberopat artikel 9 i dekret nr 87-848 i vilken det bland annat föreskrivs att "avvänjda hundar, katter, och primater som befinner sig på [försöksanläggningar och uppfödnings- eller leveransanläggningar för försöksdjur] skall kunna identifieras genom en individuell och permanent märkning".

51 Denna regering har vidare åberopat artikel 25 i nämnda dekret och artikel 26 i kungörelse av den 19 april 1988 om fastställande av villkor för godkännande, anläggning och drift av djurförsöksanläggningar, i vilka bestämmelser anges att dessa anläggningar skall hålla ett register genom vilket de djur som befinner sig på dessa kan identifieras och vilket, vad gäller katter, hundar och primater, innehåller ett individuellt registreringsnummer som motsvarar dessa djurs identitetsmärkning.

52 Slutligen, vad gäller hundar och katter, har den franska regeringen åberopat artikel 276-2 i landsbygdslagen och artiklarna 1—9 i dekret nr 91-823 av den 28 augusti 1991 om identifieringen av hundar, katter och andra tama köttätare samt om hållandet av lokaler i vilka det regelmässigt bedrivs uppfödning för försäljning, handel, skötsel, tillfällig placering eller tillsyn av sådana djur, vilka antagits för tillämpningen av artiklarna 276, 276-2 och 276-3 i landsbygdslagen (JORF av den 30 augusti 1991), samt kungörelse av den 30 juni 1992 om identifiering av hundar och katter genom tatuering (JORF av den 9 augusti 1992), av vilka bestämmelser det följer en skyldighet att tatuera hundar och katter som skall överlåtas samt sådana hundar och katter som tillfälligt befinner sig i lokaler där det bedrivs uppfödning för försäljning, handel, tillfällig placering eller tillsyn av dessa djur.

53 Såsom kommissionen riktigt har gjort gällande innehåller dessa olika bestämmelser varken någon föreskrift om att individuell märkning skall göras före avvänjningen på det minst smärtsamma sättet, såsom krävs enligt artikel 18.1 i direktivet, eller följaktligen om det specifika förfarande som är tillämpligt vid överföring av ett djur som inte är avvänt enligt punkt 3 i denna artikel.

54 Mot denna bakgrund skall kommissionens femte anmärkning anses välgrundad.

Huruvida artikel 22.1 i direktivet inte har införlivats

55 Kommissionen har i sin sjätte anmärkning gjort gällande att Republiken Frankrike inte har vidtagit någon åtgärd för att införliva artikel 22.1 i direktivet.

56 Den franska regeringen har bestridit denna anmärkning genom att åberopa de två kungörelser som omnämnts i punkt 14 i förevarande dom och har preciserat att dessa kungörelser har antagits med stöd av artikel R. 5118 i lagen om folkhälsa, vilken ger ministern för hälsofrågor befogenhet att fastställa de normer och metoder som är tillämpliga på försök med läkemedel samt de principer om god laboratoriepraxis och god klinisk praxis enligt vilka försök skall utföras.

57 Av de skäl som redogjorts för i punkt 15 i förevarande dom, kan domstolen emellertid inte beakta dessa kungörelser.

58 Vid förhandlingen har den franska regeringen dessutom gjort gällande att artikel 22 i direktivet enbart skulle innebära en skyldighet för medlemsstaterna att vidta bästa möjliga åtgärder, vilket stöds av användningen av uttrycket "i största möjliga utsträckning" som förekommer i punkt 1 i denna artikel.

59 Domstolen erinrar om att det framgår av domstolens rättspraxis att artikel 22 i direktivet, som avser medlemsstaternas godkännande av data som härrör från försök på djur som utförts inom en annan medlemsstats territorium i något av de vetenskapliga syften som anges i artikel 3 i direktivet, nämligen utveckling och tillverkning av läkemedel, livsmedel och andra substanser eller produkter, kontroll av deras kvalitet, effekt och säkerhet samt miljöskydd, förutsätter att lämpliga införlivandeåtgärder vidtas (se dom av den 15 oktober 1998 i mål C-268/97, kommissionen mot Belgien, REG 1998, s. I-6069, punkt 14).

60 Domstolen konstaterar att eftersom Republiken Frankrike vid utgången av den i det motiverade yttrandet fastställda tidsfristen inte hade vidtagit någon åtgärd i syfte att införliva artikel 22.1 i direktivet, skall kommissionens sjätte anmärkning anses välgrundad.

61 Det kan följaktligen konstateras att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet genom att inte fullständigt och på ett riktigt sätt införliva artiklarna 4, 7.3, 11, 12.2, 18.1, 18.3 samt 22.1 i detta direktiv.

Rättegångskostnader

62 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike har tappat målet, skall denna stat förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt rådets direktiv 86/609/EEG av den 24 november 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skydd av djur som används för försök och andra vetenskapliga ändamål genom att inte fullständigt och på ett riktigt sätt införliva artiklarna 4, 7.3, 11, 12.2, 18.1, 18.3 samt 22.1 i detta direktiv.**

2) **Republiken Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Jann von Bahr La Pergola

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 september 2002.

R. Grass P. Jann

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen